

Národní bankou poskytnuta nebyla a odstavec 1 cit. paragrafu platí tudíž zatím neobmezeně.

V dalším obsahu se Sdělení zabývá otázkou, kdy má býtí devisové povolení předloženo a řeší ji v ten smysl, že povolení musí býtí vykázáno zásadně před povolením exekuce.

V dalším vykládá význam 30denní lhůty platnosti devisového povolení v tom smyslu, že ve lhůtě 30 dní od vydání devisového povolení musí býtí podán návrh na povolení exekuce, avšak nevyhledává se, aby v této lhůtě bylo celé exekuční řízení skončeno. Pouze, má-li býtí poukázán výtěžek exekuce po uplynutí této 30denní lhůty, musí si strana obstarati u Národní banky prodloužení prošlého povolení. Žádosti o takové prodloužení budou Národní bankou vyřizovány s největší blahovůlí, budou-li odůvodněny tím, že k použití povolení nedošlo z důvodů ležících v exekučním řízení.

Obdobně totéž platí i pro návrhy na pokračování v exekuci.

Pokud jde o kolkování před našimi soudy při exekuci podle titulu z doby před 15. březnem 1939, jedná se o exekuci tuzemskou a odpadá tudíž zvýšený kolek za cizozemský titul. Při exekuci podle titulu nového z doby po 15. březnu 1939 jde ovšem už o titul cizozemský a podléhá zvýšenému poplatku za povolení exekuce.

Josef Boura:

POPLATKOVÁ POVINNOST ZÁVAZKU K ODBĚRU ZBOŽÍ V JUDIKATUŘE NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU.

I.

Závazek k odběru zboží jest úmluva, kterou se zavazuje jedna strana, že bude odbírat od strany druhé zboží po určitou nebo neurčitou dobu. Velmi často jest v listině o právním jednání jiném.

S hlediska práva poplatkového je tu několik otázek. Především, zda ujednání o odběru zboží je samostatným právním jednáním, či jen součástí jiného jednání, dále jaké povahy je toto ujednání a které ustanovení poplatkové sazby se na ně vztahuje, a posléze jak se má zjistit vyměřovací základ.

Býv. správní soudní dvůr a nejvyšší správní soud řešil poplatkovou povinnost závazku k odběru zboží v četných nálezech. Skutkový stav a rozmanitost jednotlivých ujednání jsou patrný z následujícího přehledu. Od většiny ostatních nálezů se liší nálezy uveřejněné v Budw. sbírce pod č. 5231/07 a 6087/08.

B u d w. F. 5231/07:

Při koupi hostince se zavázal kupující hostinský odbírat od prodávajícího pivovaru pivo pro koupený hostinec za to, že mu pivovar bezúročně posečkal nedoplatek tržové ceny.

Správ. soud. dv. uznal, že závazek k odběru piva zde není nepojmenovaným kontraktem, nýbrž součástí hlavního jednání tržové smlouvy, ježto závazek ten je jen náhradou za bezúročné posečkání nedoplatku. Proto nepodléhá stupnicovému poplatku.

Budw. F 6087/1908, nál. ze 14. V. 1908, č. 4594:

V kupní smlouvě se zavázal kupec odbíratí pivo výhradně z pivovaru prodávajícího. Ve smlouvě bylo uvedeno, že pivo bude dodáváno za určitou cenu a dobré jakosti.

Soud rozhodl, že tento jednostranný závazek k odběru piva není dodací smlouvou, nýbrž přípravnou smlouvou ve smyslu § 936 obč. zák. (Ta pak je podrobena jen kolkovému poplatku 5 K.) V obou případech byl závazek ujednáán při koupi nemovitosti. (Srov. dále u Boh. F 2404/25. — K § 936 obč. z. srov. dále Boh. F 620/21.)

Meritorně nerozřešeným ponechal n. s. s. ujednání o odběru piva v nálezu: Boh. F 3972/27, nál. z 2. XII. 1927, č. 25.272:

Ve smlouvě pachtovní ujednáno, že pachtýři smějí čepovati a prodávati jen pivo z pivovaru propachtovatelova a pro případ nedodržení tohoto závazku stanovena za každý hektolitr cizího piva konvencionelní pokuta.

I když se ve smlouvě uvádí, jaké ceny mají pachtýři platiti propachtujícímu za odebrané pivo, přece ustanovení to váže pachtýře jen pro případy skutečného odběru piva, nezavazuje je však nikterak skutečné pivo také vůbec odbíratí. Nestanoví se zde tedy závazek k odběru. (Rozhodnutí úřadu zrušeno pro vady řízení.)

Bývá sporno, zda je závazek o odběru zboží osvědčený v listině o jiném právním jednání samostatným předmětem poplatku. Zásady pro posouzení, je-li v určité listině obsažen závazek součástí hlavního jednání či samostatným právním jednáním, vytýčil n. s. s. zvláště v nálezu: Boh. F 7234/34, nález z 25. IX. 1934, č. 17.793:

Je-li v téže právní listině obsaženo více právních jednání různého druhu, je s hlediska § 39 popl. zák. pro to, aby se mohlo mluvit o hlavním právním jednání, proti němuž ostatní právní jednání mají přijíti v úvahu jako vzájemně související jeho součásti, a aby bylo vyloučeno samostatné zpoplatnění každého jednotlivého právního jednání, předpokladem, že dotčená právní jednání jsou k hlavnímu jednání v poměru podřízenosti a dále, že hlavní jednání ke své existenci neb alespoň ke své úplnosti vyžaduje nutně právního jednání vedlejšího, které hlavní jednání doplňuje, t. j. že by právní jednání, jež dlužno považovati za hlavní, nebylo úplné nebo právně účinné, kdyby tu nebylo právního jednání vedlejšího. (Srov. též Boh. F 5988/31.)

Vzájemná souvislost závazku o odběru piva s hlavním právním jednáním i právní povaha tohoto jednání může být rozmanitá. Velmi častým případem tohoto druhu je závazek o odběru piva převzatý kupcem nebo pachtýřem hostince v trhové nebo pachtovní smlouvě nebo dlužníkem při uzavření výpůjčky. Jeden z těchto případů řešil n. s. s. v nálezu Boh. F. 2404/25, nál. z 11. III. 1925, č. 1317:

V trhové smlouvě se zavázal kupec hostince prodávajícího pivovaru, že bude po 10 let odbíratí pivo jen z pivovaru prodávajícího a naproti tomu zavázal se pivovar, že bude po tuto dobu dodávati pivo za běžné ceny a v dobré jakosti.

Jde o samostatnou smlouvu dodací podléhající poplatku dle saz. pol. 10/69 popl. zák. od kupní smlouvy odlišnou (§ 39 popl. zák.) byť i při odběru splácena byla postupně část kupní ceny za hostinec.

Byl-li prodej hostince i s pozemky podnětem k tomu, že se zároveň uzavřela smlouva o dodání piva prodávajícím, a bylo-li též ujednání o prodeji učiněno závislým na ujednání o dodání piva prodávajícím, jest tu sice souvislost ne pouze časová, nýbrž také převážně hospodářská a kausální v tom smyslu, že bez závazku odbíratí pivo by nebylo došlo ke koupi, a

jsou proto dány dvě smlouvy, jež se dostaly do souvislosti z dvoustranných hospodářských zájmů, ale jsou zřejmě souřadné. Proto dlužno každou z nich zvláště zpoplatnit.

Podobně je samostatným právním jednáním také závazek o odběru zboží převzatý v nájemní smlouvě (Boh. F 6378/32 — a Boh. F 7433/35 — dále; též Boh. F 7230/34, 2173/24.) Často se vyskytuje závazek o odběru zboží u právních jednání zápůjčkových. Jejich vzájemnou souvislostí se zabýval n. s. s. zvláště v následujících nálezech: Boh. F 4873/29, nál. ze 14. VI. 1929, č. 11.826:

Podle smlouvy o odebírání piva zapůjčil pivovar hostinskému určitou peněžitou částku. Ve spojitosti s tím dlužník se zavázal, že bude od věřitele odebírat i po dobu trvání zápůjčky pivo.

Stížnost namítala, že závazek o odběru nepodléhá konkrétně samostatnému poplatku, ježto nejde o právní jednání samostatné, nýbrž podle vůle stran o nerozlučnou součást právního jednání o uzavření zápůjčky.

Po názoru n. s. s. záleží podle ustanovení § 39 popl. zák. na tom, zda-li jednotlivé z právních aktů mezi stranami uzavřené, lze kvalifikovati jako právní jednání samostatná, nebo zdali mezi těmito právními akty jest taková vnitřní právní souvislost, že jeden bez druhého nepředstavuje právní jednání úplné. Toliko faktická souvislost, projevená vůlí stran, není rozhodná.

Pro zjištění základu poplatku z písemné smlouvy o odběru piva, uzavřené na dobu přesahující 10 let a zpoplatněné dle saz. pol. 19/101 I An) popl. zák. jest směrodatné ustanovení § 16 lit b) popl. zák.

Boh. F 6675/33, nál. ze 3. V. 1933, č. 1644/31:

V postupní listině se zavázala dlužnice splácti dlužnou listinu tím způsobem, že při odběru každého hl piva zaplatí pivovaru-věřiteli 20 K nad běžnou cenu piva a že bude odebírat i pivo výhradně z tohoto pivovaru tak dlouho, až při placení 20 K nad běžnou cenu z každého odebraného hl. piva bude zapůjčený obnos úplně zaplacen. Dále se zavázala, že po dobu trvání zápůjčky, nejméně však po dobu 7 let bude ve svém hostinci čepovati výhradně jen pivo z uvedeného pivovaru a to nejméně 200 hl. ročně. Dále je v listině toto ustanovení: »Naproti tomu zavázal se pivovar, že mi bude dodávati pivo vždy dobré jakosti, že mně nahradí na led obnos 5 K za každý od něho odebraný a jemu zaplacený hl. piva na umoření inventáře.« Listina je podepsána dlužnicí.

Listina obsahuje 2 smlouvy: t. j. jednak smlouvu o postupu pohledávky a poskytnutí zápůjčky, jednak smlouvu, kterou se zavázal hostinský odebírat i pivo od pivovaru.

Srov. nál. ze 4. II. 1938, č. 2866/36/4.

Nál. z 13. XI. 1937, č. 6910/35:

V listině označené »dlužní a zástavní list« osvědčuje hostinský, že mu pivovar zapůjčil 20.000 K pod podmínkou, že bude ve svém hostinci až do úplného splacení dluhu a úroků odebírat i čepovati výhradně jen pivo z tohoto pivovaru za ceny jemu známé a že bude platiti pivo u pokladen pivovaru.

N. s. s. neshledal, že toto uznání dluhu ke své existenci nebo úplnosti vyžadovalo nutně závazek k odběru piva, t. j. že by uznání dluhu nebylo úplné nebo právně účinné, kdyby hostinským nebyl současně převzat závazek k odběru piva. Nelze tedy mluvit o tomto závazku jako o pouhé podmínce a tedy součásti hlavního právního jednání (uznání dluhu), která zvláštnímu poplatku nepodléhá.

Obsah ujednání o odběru zboží nebývá ve všech případech stejný. Proto může být právní povaha ujednání různá. Podle toho pak jest posouditi také, které ustanovení poplatkového zákona se na určitý případ vztahuje. Uvedená odlišnost jednotlivých případů způsobila četné pochyb-

nosti i nesnáze, jež vzrůstaly různým poplatkově-právním posuzováním závazku o odběru.

Většinu případů lze shrnouti do dvou skupin. První z nich tvoří taková ujednání o odběru zboží, jež lze kvalifikovati jako smlouvy dodávací; druhou skupinu tvoří závazky zpoplatňované jako nepojmenované kontrakty.

II.

Poplatkový zákon podrobuje dodávací smlouvy jako smlouvy kupní poplatku podle saz. pol. 10/69.

Smlouva dodací je svojí podstatou smlouva kupní, proto musí mít podstatné náležitosti smlouvy kupní, k nimž patří ujednání o předmětu a ceně.

Podle saz. pol. 10/69, je smlouvou dodací smlouva, kterou se přejímá závazek dodávati někomu věci nebo práce za ujednanou cenu a z jejíhož znění a účelu je zřejmý úmysl stran, aby jedna strana byla povinna dodávati a aby druhá strana měla právní nárok na plnění. Z toho plyne, že povinnost odebíratí dodávané zboží, nepatří k podstatným náležitostem poplatku podrobené smlouvy dodací ve smyslu saz. pol. 10/69, již dlužno zpoplatniti jako smlouvu kupní.

Jestliže strany ujednaly a listinou osvědčily, že pachtýř je povinen dodávati určité předměty dle potřeby propachtovatele a za běžné nebo v místě obvyklé ceny, je tím dostatečným způsobem určen jak předmět a množství dodávky, tak i cena a je tím tedy dostatečně vyjádřena jak povinnost pachtýřů, tak i nárok propachtovatele. (Boh. F 6619/33.)

Pokud jde o cenu, není třeba k perfekci smlouvy, aby cena byla číselně určena, nýbrž stačí, když dle umluvených směrnic je určitelná.

Je-li tedy v úmluvě o dodávce řepy ujednáno, že bude dodána řepa z určité nejmenší plošné výměry, a že se bude platiti cena, na které se dohodnou organizace řepářské a cukrovarnické anebo za jakou kupuje cukrovar ve volném nákupu, jsou tu všechny náležitosti smlouvy dodací příp. kupní. (Boh. F 5188/30; pod. Boh. F 2431/25.)

Smlouvou dodávací je smlouva o dodávce celé úrody ovoce za denní tržní ceny. (Boh. F 635/21).

Podobně i u smlouvy o dodávce elektrického proudu; ani ustanovení, že dodavatel neručí za nepřetržité a včasné dodávání proudu a že odběratel nemá proto nárok na jakoukoli náhradu, neruší zásadní nárok odběratele na dodávku proudu ani povinnost dodavatelovu dodávat, nýbrž vylučuje toliko možnost vzniku nároku z titulu náhrady škody za nedodávání proudu včas nebo nepřetržitě. (Boh. F 7234/34.)

Při smlouvě dodávací stačí, že jedna strana se zavázala dodávati zboží za ceny ve smlouvě udané. Nerozhoduje, zda druhá strana je povinna zboží odebíratí. (Boh. F 620/21, 46/19.)

Smlouvou dodávací naproti tomu není pouhý závazek odběratele k odběru zboží. Na př.: zavázal-li se pachtýř hostince, že bude lahvová vína odebíratí jen od propachtujícího spolku, není tu smlouva dodávací. (Boh. F 1938/24. Srov. dále Boh. F 3647/27.)

Dodávací smlouvu neobsahuje prohlášení, v němž se zavázalo družstvo kupovat veškeré zboží jediné od sdružení družstev, třebaže toto naproti tomu prohlásilo, že bude dodávat jen zboží dobré a za konkurenční ceny. Podle toho závazek sdružení spočívá jen v tom, že zboží, které bude druž-

stvo odebírat, bude dobré a za konkurenční ceny, a prohlášení se týká tedy jen jakosti a ceny zboží jako podmínky družstva, pod kterou bude zboží odebírat, neobsahuje však podstatný znak smlouvy dodávací, totiž z á v a z e k s d r u ž e n í k d o d á v á n í z b o ž í, ani údaj ceny jak saz. pol. 10/69 popl. zák. předpokládá. (Boh. F 7432/35. Dovol. prejud. Boh. F 5461/30 — dále.)

Význam a poplatkovou povinnost různých případů takových ujednání objasní jednotlivé nálezy o závazku k dodávce nebo odběru piva, vydané býv. s. d. a nevj. správ. soudem.

B u d w. F 3874/1905, nál. ze 17. X. 1905, č. 11.093. L. 442:

Dodavatel se zavazuje, že bude dodávat dobré pivo za obvyklé ceny.

Jde o dodávací smlouvu.

B u d w. F 3880/1905, nál. z 18. X. 1905, č. 11.142. L. 443:

V pachtovní smlouvě ujednáno, že pachtýř se zavazuje odebírat pivo za určitou cenu výhradně od propachtovatele.

Ujednání není dodávací smlouvou, když v listině není osvědčena povinnost propachtovatele dodávat pivo.

B u d w. F 4230/1906, nál. z 31. I. 1906, č. 1233:

V kupní smlouvě bylo ujednáno, že kupec hostince může splácet kupní cenu určitými příplatky k ceně piva, které se zavázal odebírat z pivovaru prodávajícího.

Ujednání to není ani kupní ani dodávací smlouvou, neboť listina neurčuje ani množství a cenu piva, které má prodávající kupci přenechat, ani nestanoví povinnost prodávajícího dodat pivo za určitou cenu.

B u d w. F 4537/1906, nál. ze 16. V. 1906, č. 5768. L. 445:

Ve smlouvě o zápůjčce dlužník se zavázal, že bude ve svém hostinci čepovat pivo pouze z pivovaru věřitele, který převzal povinnost dodávat pivo »z průsobíle k čepování«.

Není tu dodávací smlouvy, neboť uvedený závazek věřitele se vztahuje jen na jakost piva. Povinnost, že musí pivo dodávat, v tom však stanovena není.

B o h. F 620/21, nál. z 31. X. 1921, č. 7725:

Ve smlouvě o převzetí generálního zastupitelství bylo ujednání, podle kterého pivovar zajišťuje svému zástupci měsíční dodávky nejdříve určitého množství piva, později podle výrobních poměrů, a zástupce se zavazuje z dodávek uspokojovati dosavadní zákazníky pivovaru a podávati o tom výkazy.

Je zde smlouva o dodávce podrobená poplatku podle s. p. 10/69 a ne pouhý slib podle § 936 obč. zák. Stačí, že množství piva je určeno aspoň přibližně, že je lze v budoucnosti zjistiti, že se pivo dodává za ceny ve smlouvě stanovené a přechází do vlastnictví zástupce. Naopak nerozhoduje, zda-li je zástupce povinen pivo odebírat čili nic.

B o h. F 3331/26, nál. z 24. IX. 1926, č. 18.918:

Pivovar se zavázal za účelem výstavby kantiny ve sklárnách dodat stavební dříví za stanovenou cenu. Na její vyrovnání pivovar bude připisovati 5% z ceny piva, kterou bude kantinský platiti pivovaru. Po vyrovnání ceny dříví bude pivovar uvedených 5% ceny piva vyplácet majitelce kantiny tak dlouho, až bude umořen celý náklad na stavbu. Naproti tomu se zavazuje majitelka kantiny veškerou potřebu piva kantiny hraditi výhradně z jmenovaného pivovaru a to tak dlouho, až bude náklad kantiny úplně kryt, nejméně však po dobu 15 let. Odběr piva z jiného pivovaru je nepřipustný. Pivovar se zavazuje dodávati jen pivo bezvadné jakosti.

Úmluva tato neobsahuje žádný závazek dodávati, jak jej předpokládá saz. pol. 10/69 popl. zákona; neboť závazek ten jest podstatným znakem smlouvy dodací.

Ustanovení, že pivovar jest v uvedeném případě povinen dodávat pivo jen dobré jakosti, nestanoví povinnost pivovaru pivo dodávat, nýbrž vyslovuje jen, že chce-li pivovar vůbec pivo dodávat, musí dodávat pivo dobré jakosti.

Boh. 3647/27, nál. z 8. IV. 1927, č. 13.913/26:

V prohlášení se zavázali manželé J., že pro svůj hostinec budou odebírat pivo výhradně z pivovaru v Č. B., jediné toto pivo prodávati a čepovati, plnice tím podmínku, pod kterou jim tento pivovar opatřil hypoteční zápůjčku a to po tak dlouho, pokud tato zápůjčka nebude splacena, nejméně po 10 let. Dále je v prohlášení tom obsažen odstavec, že »pivovar v Č. B. přijímá tento závazek manželů J. a zavazuje se vzájemně dodávati jim vždy jen dobré vyleželé pivo za běžné ceny«.

Toto prohlášení podle soudně ověřeného opisu jest podepsáno jen manželý J., t. j. odběrateli, nikoli též dodavateli. Nemůže tedy tvořiti listinný průkaz o závazku dodavatelově a není proto listinným osvědčením smlouvy dodávací.

Boh. 5124/30, nál. z 29. I. 1939, č. 1310/29:

Dlužní úpis jsoucí v rukou věřitele a obsahující závazek dlužníkův, že bude od věřitele odbírat pivo a závazek věřitelův, že bude dodávat toto zboží za běžné ceny, je podepsán jen dlužníkem. Tato listina může sloužit jen za průkaz věřiteli, že dlužník je zavázán odbírat, a ne dlužníku proti věřiteli, že je i on k dodávce povinen.

I kdyby zde byla ujednána nějaká smlouva o dodávání piva, nemohl by dlužní úpis ten býti pokládán za listinné osvědčení zmíněného právního jednání ve smyslu § 37 a saz. položky 23/49 popl. zák. Za listinné osvědčení smlouvy o dodávání piva by bylo lze pokládat takový dluhopis jen tehdy, kdyby byl podepsán pivovarem jako stranou k dodávce piva zavázanou a byl v rukou odběratele (dlužníka).

Táž věc je opět u Boh. F 6867/33 (jako nepojmenovaný kontrakt).

Boh. 5461/30, nál. z 23. X. 1939, č. 16.322:

V listině o zápůjčce se zavázal hostinský, že bude pivo pro svůj hostinec odebírat od pivovaru, který mu poskytl zápůjčku a pivovar prohlásil, že bude dodávati vždy pivo dobré jakosti a sice za tu cenu, jakou účtuje jiným odběratelům.

Z tohoto ustanovení nelze dovozovati nárok, že by hostinský mohl na pivovaru dodávání piva také po právu vymáhati, kdyby snad pivovar mu již pivo dodávati nechtěl. Neplýne-li tu však z ujednání závazek pivovaru pivo dodávati, pak nelze ujednání to kvalifikovati jako smlouvu dodávací ve smyslu saz. pol. 10/69 popl. zák.

Boh. 6378/32, nál. z 14. IX. 1932, č. 15.576:

Ve smlouvě pachtovní bylo uvedeno, že oproti povinnosti pachtýře odebírat a čepovati výhradně pivo z pivovaru propachtovatele se zavazuje správa pivovaru dodávati pachtýřům potřebné pivo za běžné stanovenou cenu dobré jakosti (srv. nálezy Boh. F. 3331/26 a 3647/27).

Není zapotřebí, aby tržová cena prodaného piva byla určena určitým peněžitým obnosem, neboť dle § 1058 všeob. obč. zák. lze věc prodati též za řádnou cenu tržní, za běžné stanovenou cenu. Je-li dodávací smlouva závislou na trvání nájemní smlouvy, není tím dotčena její právní povaha jako smlouvy dodávací, nýbrž je tím určena jen doba, na kterou byla uzavřena. Jde tudíž o listinu o dvou samostatných právních jednáních, t. j. o smlouvu nájemní a smlouvu dodávací, které jsou různého druhu, které sice souvisejí hospodářsky, nikoliv však také ve smyslu popl. zákona.

Nál. z 1. II. 1936, č. 10.285/36:

Zvláštními smlouvami se zavázali majitelé hostinců za sebe i za své právní zástupce, že po určitém řadu let budou odbírat, stáčet i prodávati

výhradně jen pivo z pivovaru X a spolupodepsaný pivovar se zavázal po tutéž dobu (15, 10, 20 let) dodávati do těchto hostinců pivo dobré jakosti a za běžné ceny. Správně byly zpoplatněny tyto smlouvy jako dodací. Srv. Boh. 2.404/25; případ u Boh. 5461/30 byl odlišný právě tím, že se tam pivovar nezavázal k dodávce piva.

Boh. 8486/37, nál. z 19. III. 1937, č. 11.465/37:

Podle závazné listiny zavázali se majitelé hostince, že budou po 10 let odebírat i pivo jen z určitého pivovaru a naproti tomu se pivovar zavázal, že bude po tuto dobu své pivo za běžné ceny a v dobré jakosti do hostince dodávati.

Touto listinou je osvědčena smlouva dodávací, podléhající poplatku podle saz. pol. 10/69 popl. zák.

Za základ poplatku jest vzítí 10 násobek hodnoty jedno-ročního skutečného plnění závazku podle § 49 lit. b) popl. zákona a strana má možnost po zjištění skutečného plnění za celou dobu smluvní domáhati se snížení poplatku předepsaného resp. vrácení poplatku již zapraveného.

Nál. z 1. IV. 1937, č. 11.878/37:

Pivovar zavázal se dodávat hostinskému pivo za běžnou cenu po dobu 20 let.

Základem poplatku podle s. p. 10/69 popl. zák. jest cena piva dodaného za celou tuto dobu, neboť podle cit. s. p. jest za základ poplatku vzítí skutečnou dohodnutou úplatku jako při trhových smlouvách.

III.

Druhou skupinu listinných osvědčení o závazku k odběru zboží tvoří listiny, jež obsahují jen závazek odběratele odbírat zboží od určitého dodavatele, nikoliv závazek dodavatele zboží dodávat. Je zde tedy jen jednostranný závazek k odběru bez vzájemné povinnosti dodávat. Poplatková praxe podrobila tato ujednání, obsažená vesměs opět v listinách o právních jednáních jiných, samostatně poplatku podle saz. pol. 19/101 I A n) p. z. — dle stup. II. — z úplaty skutečně zapravené. Častější případy objasní následující nálezy nejv. správního soudu.

Boh. F 6867/33, nál. ze 14. XI. 1933, č. 18.896/33:

Ujednání smlouvy o půjčce, že dokud nebude tato splacena, bude dlužník povinen odbírat pivo výhradně z pivovaru věřitelova a že půjčku bude splácet příplatkem k ceně piva, není pouhým akcesoriem, t. j. podružnou částí smlouvy o zápůjčku, nýbrž právním jednáním s půjčkou koordinovaným. Je zde sice mezi oběma právními jednáními souvislost časová i hospodářská a v tomto smyslu kausální, ale chybí další předpoklad, že hlavní právní jednání k své právní existenci neb aspoň úplnosti by nutně vyžadovalo právního jednání vedlejšího, které hlavní právní jednání doplňuje, neboť nelze právem tvrdit, že smlouva o poskytnutí zápůjčky nebyla by právně úplná, kdyby dlužní úpis neobsahoval dlužníkům závazek k odběru piva (srv. Boh. F 2404).

Základem poplatku [podle s. p. 19/101 I A n) p. z.] z tohoto závazku odběru určitého množství piva, odpovídajícího potřebě odběratele, za běžnou, tedy vždy lehce zjistitelnou cenu, je podle § 16e) p. z. úhrn cen, které musí odběratel pivovaru zaplatit a nemá oporu v zákoně závěr, že základnu tu může tvořiti jen zisk, který pivovaru ze splnění závazku toho plyne.

Významným jest nále z B o h. F 7433/35, nál. z 23. I. 1935, č. 10.288/35:

Ve smlouvě o nájmu hostince od pivovaru zavázal se hostinský odebírat pivo za běžné denní ceny výlučně z pivovaru propachtovatele.

Tímto ujednáním byl upraven mezi stranami právní poměr sui generis, který zakládal pro pachtýře povinnost odebírat pivo od propachtovatele a pro tohoto právo požadovat, aby pachtýř tak činil. Z toho však plyne, že uvedená smlouva obsahuje v tomto bodě osvědčení vzniku a upravení právního jednání, které s hlediska práva poplatkového nutno považovat za inominální kontrakt, podléhající zpoplatnění podle § 1 A 3 a saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. (Prejud. Boh. 5185/30.)

Na tomto právním názoru setrval n. s. s. i v nálezech z 23. I. 1936, č. 22.315/33, a v nál. z 23. IX. 1937, č. 14.330/37.

Boh. F 7548/35, nál. z 2. IV. 1935, č. 13.883:

V listině, osvědčující zřízení kauční hypotéky pivovarem ve prospěch hostinského, zavázal se hostinský, že bude ve svém hostinci odebírat, čepovat a prodávati výhradně pivo jen z tohoto pivovaru po tak dlouho, pokud nebude úvěr zaplacen, nejméně po dobu 15 let.

N. s. s. uznal, že listina obsahuje dvě samostatná, zvláště poplatná právní jednání (srov. Boh. F 2404/25 a 6867/33). — Závazek o odběru piva jest nepojmenovaným kontraktem poplatným podle s. p. 19/101 I A n). (Jako u Boh. F 7433.) — Základ poplatku podle saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. ze závazku odebírat pivo, spočívajícího v tom, že hostinský jest povinen odebírat pivo podle své potřeby za běžnou, tedy za lehce zjistitelnou cenu a cenu tu zaplatiti, tvoří úhrn cen, jež musí hostinský zaplatiti pivovaru za zboží. (Prejud. Boh. F 6867/33. Poplatek zde byl vyměřen z desetinasobku ceny piva odebraného za rok. Proti výpočtu stížnost nebrojila.)

Tytěž zásady potvrdil n. s. s. v podobném případě u Boh. F 8428/37 a v nál. z 23. IX. 1937, č. 14.330/37.

Boh. F 8428/37, nál. z 8. II. 1937, č. 3646/33.

V »listině o zřízení kauce« prohlásil hostinský, že mu pivovar opatřil zápůjčku, za kterou převzal záruku pod podmínkou, že dlužník bude spláceti úvěry prostřednictvím pivovaru určitým obnosem při každém odebraném hl. piva a že bude do svého hostince odebírat i v něm prodávati výhradně a nepřetržitě jen pivo z tohoto pivovaru. Proto se hostinský k těmto povinnostem zavazuje a to ve příčině odběru piva na dobu, pokud nebudou dluhy splaceny, nejméně na 10 roků. Při porušení tohoto závazku je povinen zaplatiti za každý 1 hl cizího piva konvenční pokutu. Kdyby pivovar nemohl nebo nechtěl dodat dobré a vyleželé pivo, může hostinský v jednotlivém případě odebrati pivo cizí.

Nejv. správní soud rozhodl: I. Listina obsahuje dvě samostatná, zvláště poplatná právní jednání. V daném případě vyslovil úřad, že závazek k odběru piva jest zá vaz k e m h l a v n í m, a tím popřel jeho poměr podřadnosti a souvislosti se zřízením kauční hypotéky. Po názoru soudu právem, ježto závazek ten i tehdy, kdyby zřízení kauční hypotéky, o niž tu jde, bylo neplatné neb neúčinné, by nebyl ve své právní účinnosti nikterak dotčen. (Prejud. Boh. F 2404/25, 6867/33 a 7548/35.) — II. Zavazuje-li se strana v listině, že bude po určitou dobu odebírat pivo výhradně od určitého pivovaru, jde o nepojmenovaný kontrakt, poplatný podle saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. (Prejud. Boh. F 7433/35.) — III. Základ poplatku podle saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. ze závazku odebírat pivo tvoří úhrn cen, jež hostinský musí pivovaru za odebrané pivo zaplatiti. (Prejud. Boh. F 6867/33, 7548/35 a usnesení odbor. plena fin. A z 18. ledna 1937, č. 254/36).

Boh. F 8825/37, nál. z 25. XI. 1937, č. 2832/35:

Hostinský se zavázal prohlášením, že bude pro svůj hostinec odebírat veškeré pivo po dobu 10 let výhradně od určitého pivovaru. V případě, že by tomuto závazku nedostál, měl pivovar právo požadovati konvenční pokutu.

N. s. s. odůvodnil nález zrušující rozhodnutí úřadu takto:

V otázce ocenitelnosti setrval soud na právním názoru, zastávaném ustálenou judikaturou, že zaváže-li se hostinský v listině odebírat od pivovaru pivo, je závazek toho obsahu nepojmenovaným kontraktem, poplatným podle saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. (srov. Boh. F 7433). Jestliže tudíž žalovaný úřad závazek hostinského, obsažený ve výše zmíněném prohlášení takto kvalifikoval a v zásadě prohlásil poplatným podle právě uvedené normy, nemohl soud naléztí jeho rozhodnutí věcně nesprávným nebo skutkově dostatečně nedoloženým, přesto, že v daném případě není v listině zmínka o ceně, jelikož nelze pochybovati o tom, že šlo o právní jednání úplatné — což stížnost sama nepopírá — a to za cenu běžnou, když jiná cena dohodnuta nebyla.

Pokud jde o základ a tudíž o výměru poplatku, vyslovil soud v nálezu Boh. F 6867 právní názor, na kterém rovněž trvá, že základ poplatku podle saz. pol. 19/101 I A n) popl. zák. ze závazku odebírat pivo, spočívající v tom, že majitel hostince jest povinen odebírat pivo podle své potřeby za běžné, tedy lehce zjistitelné ceny, tvoří úhrn cen, jež musí hostinský pivovar zaplatiti. Základem poplatku může býti tudíž jedině cena, kterou skutečně hostinský pivovar za zboží zaplatí.

Zjišťuje tuto cenu byl však žalovaný úřad se zřením k předmětu zpoplatňovaného závazku vázán ustanovením § 49 lit. b) popl. zák. Podle této normy byl žalovaný úřad oprávněn, ale též povinen zjistiti průměrnou hodnotu závazku toho za jeden rok, jak se jevila v době měření poplatku z provedeného šetření, desetinásobek této průměrné hodnoty vzíti za základ svého měření a podle toho určití i výši poplatku, ovšem prozatím, t. j. s výhradou definitivní úpravy podle skutečné jeho hodnoty, t. j. podle ceny skutečně odebraného piva za celou dobu trvání smlouvy.

Shodně rozhodl n. s. s. v nál. z 12. III. 1939, č. 322/37/3, z 13. III. 1939, č. 1233/37.

Nál. ze 4. II. 1938, č. 2866/36:

Hostinský se zavázal v dlužním úpise po dobu trvání zápůjčky odebírat pivo výlučně z pivovaru věřitelova. V dalším obsahu listiny je stanoveno, že se hostinský zavazuje pro případ, že svému závazku k odběru piva nedostojí, zapůjčený obnos bez předchozí výpovědi zaplatiti a zúročiti jej ode dne zastavení odběru piva 8%.

Z uvedeného obsahu listiny neplyne více než, že hostinský může sice jednostranně tím, že přestane od pivovaru odebírat pivo, přivoditi kdykoliv splatnost zápůjčky a tím i časově omeziti svoji povinnost k odběru piva a nárok pivovaru na jeho další odběr, nelze však naléztí, že by tím byla dotčena povinnost hostinského do té doby, než se tak stane, t. j. po dobu trvání zápůjčky pivo od pivovaru odebíratí a nárok pivovaru vůči hostinskému, aby se tak po tuto dobu dělo. (Srov. Boh. F 6675/33.)

Nál. ze 17. I. 1939, č. 5922/36:

Strany se zavázaly v dlužním úpise, že budou pro svůj hostinec po dobu, pokud nesplatí zápůjčku jim poskytnutou čepovati výhradně jen pivo z pivovaru zápůjčku poskytnuvšího.

Pro ocenění tohoto závazku nelze použítí § 16, písm. e) popl. zák. (t. j. vyměřiti poplatek z trojnásobku roční úplaty za odebrané pivo),

neboť ustanovení toho lze použítí jen tam, kde je jisto, že plnění během určité doby nastati musí (srov. Boh. F 6149/32). O takový případ zde nejde, neboť pivovar nemůže donutiti hostinského k tomu, aby od něho určité množství piva skutečně odebral, nýbrž toliko k tomu, aby po smlouvenou dobu v případě potřeby neodebíral pivo od jiného pivovaru než od toho, který mu poskytl zápujčku (v nálezu jde jen o vyměřovací základ).

Nál. z 27. III. 1939, č. 3388/37:

Ve smlouvě podnájemní se zavázali podnájemníci čepovati pivo výhradně z pivovaru ve V. Z. nebo pivo, které jim tento pivovar dodá a dále se zavázali k výčepu potřebné pivo, které budou z tohoto pivovaru odbíratí, platiti hotově a v běžné ceně.

Z toho lze vyvoditi, že pivovaru vzešel vůči podnájemníkům stíhatelný právní nárok výčepní pivo odbíratí výhradně z jeho pivovaru. Tento závazek hostinského k odběru piva jest nepojmenovaným kontraktem poplatným podle s. p. 19/101 I A n) a základ poplatku toho tvoří úhrnné ceny, jež musí hostinský pivovaru zaplatit.

Nál. z 10. V. 1939, č. 5042/37:

Podobně jako předcházející (smlouva pivovaru jako nájemce hostince s podsudím o provozu živnosti hostinské a výčepnické v najatém hostinci).

Nál. z 19. V. 1939, č. 3803/37:

Ve smlouvě pachtovní bylo ujednáno, že strana pachtující jest povinna odebíratí a čepovati výhradně z pivovaru strany propachtující a toto ihned v hotovosti platiti a naproti tomu, že pivovar bude jí opět dodávati pivo za běžné ceny. Pachtující se zavazuje živnost hostinskou řádně a správně v pořádku vésti a pivo v pořádku držeti a bezvadně čepovati; jinak jest strana propachtující oprávněna dáti okamžitou výpověď.

Z toho plyne pro pachtující povinnost, aby jako řádní provozovatelé hostince pivo v množství pro řádný provoz hostince potřebném odebírali z pivovaru propachtovatelova, ježto by jinak — bez odběru piva — nemohli svým smluvním závazkům dostáti, a nikoli pouhý zákaz odběru piva jiného původu bez povinnosti vůbec pivo nějaké odebíratí.

V uvedených nálezech rozhodoval nejv. správní soud také o stanovení vyměřovacího základu.

K otázce, kdy lze pro ocenění hodnoty plnění použítí ustanovení § 16 popl. zák., zaujal n. s. s. zvláště v nálezech Boh. F 3982/27 a 6149/32 a) toto stanovisko: Opětovným plněním ve smyslu § 16 popl. zák. rozumí se jen takové plnění, jehož opakování se závisí toliko na uplynutí určité doby, ve které podle smlouvy nastati musí. Pod pojem »opětujících se plnění« nelze zařaditi platy, o nichž není jisto, zda a kdy vůbec nastanou, kde tedy povinnost k plnění nezávisí jen na uplynutím určité doby, nýbrž na jiných nahodilých momentech.

Nejv. správ. soud v uv. nálezu Boh. F 6149/32 vyslovil dále názor, že ujednání, která nelze zařaditi do žádné z kategorií smluv, uvedených ve všeobecném občanském zákoníku nebo v zákoně poplatkovém, jest z hlediska práva poplatkového pokládati za kontrakty innominátní, podléhající — jak týž soud vyslovil již v prvním nálezu, tento spor řešícím, z 15. VI. 1925, č. 23.067/24, Boh. F 2591/25 — poplatku podle saz. pol. 101 I A n), t. j. poplatku z hodnoty podle stupnice II. Za základ poplatku jest dle této saz. pol. vzítí úhrn všech peněžitých částek, které zavázaná strana protistraně postupně vyplatí, za dobu uvedenou v listinách.

U závazku k odběru piva vyslovil n. s. s. v dříve již uvedeném nálezu Boh. F 6867/33 názor, že základem poplatku je podle § 16 e) popl. zák. úhrn cen, které musí odběratel pivovaru zaplatit. (Šlo o závazek na neurčitou dobu. Úřad měřil poplatek z trojnásobku roční hodnoty.)

V dalších nálezech, i když se n. s. s. dovolává tohoto nálezu, jako v Boh. F 8428/27, je též názor bez odkazu na § 16 popl. zák.

V nálezu Boh. F 8825/37 potvrdil n. s. s. názor, že listinné osvědčení o závazku k odběru piva je poplatným podle saz. pol. 19/101 I A n) p. z. i přesto, že v listině není zmínka o ceně. (Odůvodnění viz výše.) (Srov. k tomu též Fin. práv. I., str. 16.)

Posléze rozhodl nejv. správní soud usnesením odborného pléna finančního z 18. I. 1937, č. 254/36 pres. (Boh. F LXXIX.) o vyměřovacím základu poplatků z těchto listin.

Hodnota závazku majitele hostince k odběru piva z určitého pivovaru je jakožto základ poplatku podle saz. pol. 19/101 I A n) rovna úplatě za odebrané pivo.

Usnesení odkazuje na nález Boh. F 8428/37, prejud. Boh. F 6867/33 a 7548/35. (Týž názor vyslovil n. správ. soud již v cit. nál. Boh. F 7548/35, v nál. z 2. IV. 1935, č. 13.889/35, dále v nál. z 8. II. 1937, č. 14.705/36, z 23. IX. 1937, č. 14.330/37, v cit. nál. Boh. F 8428/37, Boh. F 8825/37, v nál. z 27. III. 1939, č. 3388/37, z 10. V. 1939, č. 5042/37).

IV.

Uvedený výběr judikatury o poplatkové povinnosti různých listinných osvědčení ujednání o odběru zboží lze shrnouti v tento stručný přehled:

a) Ujednání o odběru zboží je přípravnou smlouvou (pactum de contrahendo) ve sm. § 936 obč. zák. (Srov. shora nál. Budw. F 6087/1908, Boh. 620/31.) Listinné osvědčení takové úmluvy podléhá kolku 5 K;

b) ujednání o odběru zboží je pouhou záповědí (negativní závazek) nečepovati jiné pivo. (Na př. nál. Budw. F 4537/1906, Boh. F 3972/27; srov. též nál. ze 17. I. 1939, č. 5922/36.) Listinné osvědčení takového závazku podléhá kolku 5 K;

c) ujednání o odběru zboží je součástí hlavního jednání poplatku prostou ve sm. § 34 p. z. (K tomu viz výklad pod č. I.);

d) ujednání, kterým se zavazuje jedna strana dodávati druhé straně určité zboží za ujednanou cenu jest smlouvou dodávací. Listina podléhá poplatku [podle saz. pol. 10/69 a 95/65 A a) p. z.] dle stup. III. z úplaty. (Podrobnosti výše pod č. II.);

e) závazek jedné strany odebíratí od strany druhé určité zboží za ujednanou cenu je nepojmenovaným kontraktem. Listina podléhá poplatku (podle saz. pol. 19/101 I A n) dle stup. II. Základem poplatku je úhrn cen ve smlouvě uvedených aneb aspoň poukazem na jinou listinu nebo i na obecnou cenu lehce zjistitelných. (Bližší výše pod č. III.)